

1. JAZYKOVÁ CHYBA

„Chybu lze obecně definovat jako odchylku od předepsané výkonové normy nebo od řešení, které vede k danému cíli. Ve starších psychologických výzkumech byla chyba užívána jako kritérium výkonu, ať už při zkoumání procesu učení (zjišťování počtu chyb v průběhu učení) nebo při měření jeho výsledků.“¹

Jak Hendrich² dále uvádí, chyba byla tedy faktorem signalizujícím kvalitu, či úbytek učení. V tradičním pojetí vyučovacího procesu se chyba od ~~procesu samotného~~ učení oddělovala a byla ~~chápana vnímána~~ jako míra neúspěchu a kritérium hodnocení žáka. Toto primární spojování chybného výkonu s neúspěchem vedlo k nežádoucím důsledkům. V moderním pojetí ~~je se~~ pak na chybu ~~díívá nahlíženo~~ jako na zdroj informací o tom, jak proces učení probíhá – touto otázkou funkce chyby se zabývá teorie programového učení. V této teorii se proti sobě staví dvě koncepce – B. F. Skinner usiluje o vyloučení chyby z procesu učení, zatímco N. A. Crowder ~~jí~~ užívá ~~chyby~~ jako aktivního prvku, nicméně v obou přístupech má chyba zpětnovazební funkci³ (více viz. kapitola Význam chyby).

Naformátováno: Písmo: 16 b., Bez podtržení

Naformátováno: Zarovnat do bloku, Mezera Před: 0 b., Za: 18 b., Řádkování: 1,5 řádku

Naformátováno: Vpravo: 2,5 cm

Naformátováno: Písmo: Kurzíva

Naformátováno: Odsazení: První řádek: 1,25 cm, Mezera Před: 0 b., Řádkování: 1,5 řádku

Naformátováno: Písmo: Kurzíva

Komentář [R1]: často se opakovaly stejné výrazy – nahrazení synonymy

Naformátováno: Zarovnat do bloku, Řádkování: 1,5 řádku

1.1 PŘÍČINY VZNIKU JAZYKOVÉ CHYBY

K systémovým chybám v cizím jazyce dochází především z níže uvedených hlavních příčin, které jsou ~~uvedeny popsány~~ v Didaktice cizích jazyků⁴ a se kterými pracuje také Milan Hrdlička⁵:

Za nejčastějšího původce chyb na všech jazykových rovinách a plánech bývá považován negativní transfer (interference)⁶. Jedná se zde o vliv mateřského jazyka⁷ na

Naformátováno: Písmo: 14 b.

Naformátováno: Zarovnat do bloku, Mezera Za: 18 b., Řádkování: 1,5 řádku

Naformátováno: Zarovnat do bloku, Odsazení: První řádek: 1,25 cm, Řádkování: 1,5 řádku

Naformátováno: Písmo: není Kurzíva

Naformátováno: Písmo: (výchozí) Times New Roman

Naformátováno: Písmo: (výchozí) Times New Roman

Naformátováno: Písmo: (výchozí) Times New Roman

Naformátováno: Písmo: (výchozí) Times New Roman

Naformátováno: Písmo: (výchozí) Times New Roman

Naformátováno: Písmo: není Tučné

¹ HENDRICH, Josef a kol. Didaktika cizích jazyků. 1. vyd. Praha: SPN, 1988. (s. 365)

² Tamtéž.

³ Dle Kuliče však ke splnění této funkce musí být chyba identifikována, interpretována a korigována.

⁴ Tamtéž (s. 366.)

⁵ Tamtéž (s. 367–368.)

⁶ ŠEBESTA, Karel, ed. a kol. Čeština – cílový jazyk a korpusy. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2012. (s. 103–104.)

⁷ Hendrich navíc pracuje s rozdělením na interferenci mezijazykovou a vnitrojazykovou. In:

HENDRICH, Josef a kol. Didaktika cizích jazyků. 1. vyd. Praha: SPN, 1988. (s. 367.)

schopnosti učení se jino-jazyčnému kódu. Jako další z příčin chybování při procesu učení se jazyku se projevil*y* nevhodné aplikace lingvodidaktických pouček (jedná se zpravidla o ~~o~~-chybějící, resp. zavádějící či zjednodušen*áé* vysvětlení v učebních materiálech nebo v ~~v~~-postupech vyučujících)⁸. Kromě jiných bývá zmiňována také objektivní obtížnost některých mluvnických kategorií a jevů ve spojení ~~s~~ze snahou realizovat komunikační záměr navzdory nedostatečným znalostem. Chybování může být zapříčiněno také ~~chybnou~~-~~nevhodnou~~ aplikací lingvodidaktické poučky mluvčím, která bývá ~~zpravidla~~-~~většinou~~ způsobena neschopností správného uplatnění ~~-~~pravidla nebo následkem jeho generalizace (vytváření tzv. mylných analogií⁹-). Nemůžeme ~~o~~zapomenout ani ~~na~~-psychosomatické faktory, mezi ~~-~~které patří únava, nesoustředěnost, stres, nebo spěch a vedle toho také osobnost vyučujícího a ~~její~~ho vliv na studenta.

Sám Hrdlička¹⁰ nám ukazuje i jinou možnost nahlížení na původ chyb, ~~je~~ž se však částečně shoduje jak s rozdělením příčin, tak také se členěním na určité druhy chyb, které bude následovat v další podkapitole. Dle jeho názoru u studentů dochází k ~~j~~-jazykovým chybám zejména:

1. v jevech dosud neznámých, nových, odlišných, nebo při setkání se zdánlivě podobnými jazykovými prostředky,

2. v případech, kdy ~~daný jev~~-je ~~daný jev~~ nedostatečně popsán/vysvětlen a tudíž neadekvátně pochopen,

3. kvůli malému objemu cvičení nebo často z důvodu nekreativního procvičování látky.

Výše uvedené ~~pak samozřejmě~~-~~má~~ají ~~pak samozřejmě~~ negativní vliv nejen na výsledky studentů, ale také v průběhu celého procesu učení se.

Naformátováno: Zarovnat do bloku,
Odsazení: První řádek: 1,25 cm,
Mezera Za: 0 b., Řádkování: 1,5 řádku

⁷ Šindelářová operuje s pojmem index vzdálenosti výchozího a cílového jazyka, na základě čehož dělí cizince do tří skupin na Neslovany bez znalosti flektivního jazyka, na Neslovany komunikující flektivním jazykem a Slovany. In: ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra. Čeština jako cizí jazyk v evropském kontextu. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2008.-(s. 37.)

⁸ Šindelářová a Škodová v tomto případě užívají Brownova pojmu vyvolaná chyba (neboli induced error).

⁹ např. člověk – člověci, člověkové; sprcha – sprchovat se, vana – *vanovat se; banka – gen. pl. *banek apod.

¹⁰ HRDLIČKA, Milan. Kapitoly o češtině jako cizím jazyku. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2010.-(s. 97.)

Naformátováno: Písmo: 10 b.

Naformátováno: Písmo: (výchozí)
Times New Roman

Naformátováno: Řádkování:
jednoduché